

PERIÓDICH POLÍTICH VERMELL

—VENTA: 75 exemplars, 1 pesseta; Un número, 5 céntims.—Sorte á llum los dienes ab tota regularitat.—SUSCRIPCIÓ: Espanya, 1 pesseta trimestre, Extrajer, 1.—

EN LO CONGRÉS

Quan se fa la pescatera.

Quan se discuteixen los pressupostos.

LOS PARES DE LA PATRIA

Tot aquell que s' preocupa en algo ó segueix ab atenció les feynas que a Madrid tan los anomenats pares de la patria, que per ser a la vedada filla d' ella, resultan avís de sí mateixos; tots los que s' ocupan en los treballs d' aquestos senyors, anavam dihent, haurán observat que, sens variació, cada vegada que a las Cortes s' discuteixen los presupuestos de la nació, queda l' anomenat santuari de las lleys poch menos que com pis sens llogater.

La qüestió dels presupuestos es sens dubte la que més interessa al país contribuent; donchs precisament aquesta es la que té més sense cuidado als pares de la patria. Com s' explica aquesta anomalia? Es ben senzill.

Los diputats no van a las Cortes, generalment, més que a fer política. Deguda sa elecció a tal ó qual partit polítich, quan no a intrigas repugnants, a las influencias del caciquisme ó a las recomanacions oficials que imposan las candidaturas dels que tenen de sortir elegits, no s' cuidan gayre be de res de lo que al país interessa, sino de servir a aquells a qui deuen sa elecció, perquè aixís se fan conservadors dels medis de tornar a ser elegits otras vegades.

Que ls interessos de tots aquestos elements pares de las elecciones no son los interessos del país, no cal esforçarse en demostrarho; es aixó que els espanyols una veritat tan indubtable com la de que l' sol dona llum. Donchs busquem en aquesta, y no en cap més cosa, lo que determina l' mal de que n' queixem. Si l' diputats fossin genuina representació dels elements productors del país, dels elements pagans, per haver sortit d' entre ells y per tenir de tornar a ells després de cumplir sa missió representativa, s' ocuparian de debó dels assumptos que determinessin los pagos y ls impostos al Estat y la discussió del presupuestos seria llavors lo que deuria ser: la més important de totes.

Mes ¡ay! demanar aixó a la política es demanar impossible. Los partits que sols se disputan la possessió del poder, no s' interessan pel contribuent més que pera fer propaganda desde la oposició pera caure en lo govern en los mateixos defectes de sos contraris. La política necessita de cops d' efecte pera cautivar soldats; donchs los polítics donan aquestos cops sempre que poden, que son no més que cops de bombo.

Y si dels polítics passém als que deuen son caracter de diputats a favors rebuts del poder ó del caciquisme, com en tants y tants succeheix, es pinjor tota comparació que ab los polítics poguem fer.

Sers ignorants, servils y envillits casi tots los que a tals causes deuen sa posició, son desconexors en un tot de las necessitats del país y fias de la ciencia dels números, per lo qual resulta per ells irrisistible la discussió dels presupuestos y de tot lo que necessita una mica de cañete.

Y en aixó consisteix lo botornós espectacle que cada any donan las Cortes al discutirse ls presupuestos de la nació, com actualment succeheix en lo Congrès.

Allunyats tot los jefes de partits dels debats parlamentaris, los seus soldats, imitant l' exemple del superior, tampoch acudeixen a las sessions, que ja han perdut l' interès pel sol fet de faltarhi ls galls inglesos de las discussions; los artistes de la paraula; las grans pescateras de la política parlamentaria.

Y perdut l' interès per tots los que en las discussions del Congrès van a veure no aquells que s' desvetllan pel be del país, sino los que donan espectaculars d' artista en parlar més ó menos bonich y posar més ó menos es evidencias a son adversari, decaden las discussions, perden l' interès los discursos, y mentres pera discutir, per exemple, si a Gracia se passeja ó no un ninot ab tal ó qual intent pel Carnaval se passen tres setmanas en que las sessions de Cortes revesteixen un interès palpitant, venen los presupuestos generals de la nació y succeheix lo que avuy está succeheint: que si un sol diputat se proposés fer política obstructionista, no tindria més que fer contar los pares de la patria que acudeixen a las sessions, y aquestes tindrien d' aixecarse sempre per no haverhi may lo número indispensable de diputats ó senadors pera celebrarlas.

Y després d' aquestas consideracions, que

podriam allargar molt més si la llibertat de que disfruta la premsa pogués permétreho, no ns resta més que exclamar, quan dels diputats nos parlin:

—Mentres no feu menos política y més administració, ben tosto serà qui cregui que a las Cortes hi ancu per altre cosa que per vostre profit.

EN L' ATENÉU DELS SENYORS

Divendres de la setmana passada va celebrarse, com estava anunciat, la última sessió del present any acadèmic, en la que s' emplea doble temps que en las demés pera que poguessin fer us de la paraula pera rectificar, encara que atropelladament per las premsas que tenia de donar la presidencia a fi d' acabar aquells nit, tots los oradors que tenian demanada la paraula.

Per no estar presents a la hora de comensar la sessió, que s' havia adelantat, lo Sr. Danyans ni l' Sr. Llunas, comensà a rectificar lo Sr. Reoyo, rebatint lo dit pel Sr. Tutau sobre considerar lo Sr. Reoyo de tal ó qual manera als burgesos socialistas, donant voltes a quin tema passà mes d' un quart y provocà que la presidencia li toqués la campaneta recordantli que hi havia molta feyna a fer y que l' temps era curt, per lo qual convenia molt y molt aporruar. Se queixà d' aquella interrupció l' Sr. Reoyo, per cert ab poca oportunitat y pinjor talent, y continuà. Repetí encara alguna vegada lo mateix, y luego passà a fer càrrech d' un argument del Sr. Danyans sobre refusar alguns socialistas las qüestions de details, argument que per cert no tot dirigí al Sr. Reoyo com aquest ha cregut, y digué que l' partit obrer a que pertienix no determinava certs details perquè encara no ls tenia estudiats. Respecte a ideas, en aquesta rectificació, en la qual y no obstant las premsas d' aquella nit emplea l' Sr. Reoyo prop de tres quarts y parlà de ben poca cosa, nos afirmarem en lo que d' ell diguerem al consumir tot: regular propagandista per meetings y clubs; mes no té condicions pera discutir a l' Ateneu Barcelonés.

Seguidament fou cedida la paraula pera rectificar al Sr. Llunas. Tractantse de nostre Director, suprimírem també tot comentari, com ferem ja en son discurs. Sols dirém que emplea mitja hora en sa rectificació y fou molt aplaudit.

Comensa dihent que s' aixeca desalentat a rectificar, per quan allí no s' ha atacat al socialisme en son fondo ni en lo que informi son modo de ser, sino en alguna qüestió de detall ó de paraulas mal interpretadas, donant a aixó gran importancia pera fugir de lo que verdaderament la tenia.

Del Sr. Balagueró diu que ha trobat faltat de dret al socialisme quan l' orador ben be va definirlo en son discurs consumint totes, y que la acusació de no poder subsistir per ser eclectic no ressa ab ell, per quin té homogeneitat en las ideas y accepta l' eclecticisme que informa tota organizació social en la pràctica.

Se queixa de que l' Sr. Balagueró hagués dit que las ideas pel orador exposadas destruhien la familia perquè volia que la dona se dediqués a treballs corporals, sent aixís que ell no havia dit tal cosa, sino que la dona deuria ser educada com l' home en la ensenyansa integral pera poguer dedicarse luego a alló que estés més conforme ab sas inclinacions y aptituds, ab lo qual creu lo Sr. Llunas que la dona no s' inclinaria als treballs corporals, sino a altres més propis de son sexe.

Del Sr. Lafuente diu l' orador que no feu la contra al socialisme, sino que s' reduí a exaltar al catolicisme, tenint la poca caritat de ficarse en la qüestió religiosa, que poch abans havia sigut vedada a ell per la presidencia; y que deixava a la consideració del auditori lo calificatiu que s' mereix aquell que porta son contrincant a un terren que son sab que se l' té de privar de la defensa. Afegeix que l' Sr. Lafuente ha anat allí a fer de missionista, sens donarse compte de que aquest paper es més propi de representarse al Africa ó a la Oceania, ahont l' home encara viu en estat salvatge, que en los salons del Ateneu Barcelonés. (Gran part dels socis y casi tot lo públich acullexen ab mostres d' aprobació aquesta idea.)

Passa a rectificar lo dit pel Sr. Tutau, y divideix sos arguments en de detall y de fondo; de efecte y de causa.

Comensa pels primers y diu que l' treball més gran del Sr. Tutau fou en voler presentar discordes a ell del Sr. Lorenzo, triant precisament un punt en lo qual encara que existís discordança, que no hi es, no significaria absolutament res en pro ni en contra del socialisme. Negs que l' Sr. Lorenzo digués que ab una quartelada pogués implantarse l' socialisme, sino que una quartelada podia donar lloch a la manifestació del problema social en una ó altra forma, y que en aixó pensava ell igual que l' Sr. Lorenzo.

S' ocupa de la opinió flemada pel Sr. Tutau de que no havian sapigut agrahir lo favor que l' Ateneu Barcelonés los havia fet obrintli ls brassos, y diu que en materias d' honra tanta n' reb qui la dona com qui es honrat per altres, per lo qual l' Ateneu ha rebut tanta honra de que ells hi anessin com ells han quedat honrats de serhi ben rebuts.

Respecte a lo molt que s' ha queixat lo senyor Tutau de que l' Sr. Lorenzo hagués dit ignorant als socis del Ateneu, recordi que feu la salvetat de dir sen lo socialisme, y que aixó també ho ha dit lo mateix Sr. Tutau al afirmar que la burgesia no donava al problema social tota la importancia que tenia, per lo qual desconexia sa gravetat. Y respecte a la qüestió de si tenia rahó pera queixarse de que se l' digués ignorants, que s' recordi que ell ha dit als anarquistas alcuinats, que no sabian lo que s' pescavan y fins se permeté començarlos ab las ferres, y no obstant los aixís aludits no s' han queixat de res, perquè sabian que donde las dan las toman, mentres que l' Sr. Tutau ha vist la palla en l' ull dels altres y no ha sapigut veure una viga en lo seu. Desarrolla que té de entendre per sa Emancipació dels obrers té ser obra d' ells mateixos, y passa a rebatir lo segon grupo dels arguments aduhits contra l' socialisme pel Sr. Tutau.

S' ocupa de la criminalitat, del Jurat y del fatalisme, y refusa la pena de mort de qualsevol modo que siga, puig ell no donà la idea de aplicarla en las culpiacs dintre un sistema socialista, sino com idea flemada pera que n' poguessin fer us lo partidarís d' ella mentres tingues de subsistir.

Destà l' argument del Sr. Tutau sobre que per la tassació del treball se faris una guerra de secció a secció, puig al dir aixó no tingué en compte ni l' principi de Solidaritat ni que las tassacions tenian de pendre un tipo igual de quantitat d' esforços individual pera tassar tota mena de treballs.

Se dol de que l' Sr. Tutau se n' hagués anat al comunisme al dir que algo de Cabet y de Proudhon era més adelantat que lo dels colectivistas y a algunas afirmacions anti-comunistas.

Se dol també de que no s' hagi atacat al socialisme en son fondu, demostrant aixó que no coneixen prou l' assumpto y justificant aixís per lo tant l' afirmació del Sr. Lorenzo que l' digué ignorants en aquest punt.

Y acaba dihent que s' ocupin més del problema social, que li donguin tota la importancia que té, y d' aquest modo, elevante la discussió, podrán tal vegada fer rectificar als socialistas algo concedintlos en cambi molt, y aixís podria succehir que anessin junts a reformar la societat sens aquestos cataclismes que tan temen y que tots debem evitar si s' pot, pera no semblar més d' espinas lo camí de la vida, que ja está per desgracia sobradament ple de penallitats y desgracias.

Rectificà brevisament lo Sr. Balagueró, que havia demanat la paraula durant el discurs del Sr. Llunas, y digué, en resum, que ell si que havia atacat al socialisme en lo cor y que en cambi ls socialistas no li havian contestat los seus arguments.

Enterats, y aném y a un altre.

Continuà llavors la rectificació lo Sr. Danyans, ocupantse d' assumptos relativament de poch interès que no podem transmetre a nostras columnas per falta d' espay, entrant a suposar l' establiment del socialisme en una sola gran població. Rectificà alguns conceptes dels senyors Tutau y Passarell y deixà sentat que lo que digué en la sessió anterior respecte al terme

de Panamá era sols aplicable al cas de que la societat, en una organització socialista, no volgués patrocinar una obra com aquella per no haberse convenut de sa utilitat, en tant que un nou Lesseps estés ja segur de sa conveniència.

Y seguidament entrà a fer us de la paraula lo Sr. Lafuente, que fou lo divertiment d' aquella nit, a pesar de no ferho de bon tros tan malament com la primera vegada que parlà.

Insistí en que no hi ha més sèrmeys als mals socials que 'l catolicisme, que faria fer festa als obrers los diumenys, y tothom se posava a riure, inclús lo mateix orador. No va ferse càrrec, en sa relativament llarga peroració donades las preassas d' aquella nit, de lo que li digué 'l Sr. Llunas d'anarsen al Africa ó la Oceania a fer de missionista, qual paper tornà a desempenyar afectant gran devoció, y alguns creyent que ab molt cinisme.

Intentà combatre de debò al socialisme, y feu riure de gust a tothom, sentintse un escandall basall per part del públich que coronà la part còmica del discurs del Sr. Lafuente.

Lo Sr. Lorenzo va interrompre algunas vegades, sent las duas més oportunas, l' una quan atcava si Sr. Davans per haver defensat la matria potestat d'ihent que alló era immoral perque 'ls fills no conixerían al pare, que li respongué 'l Sr. Lorenzo: «Com ab lo celibat del clero?» a qual interrupció no contesta res lo Sr. Lafuente, y l' altra quan parlava del be que feyan los catòlics, replicant: «Com lo de la Inquisició?» a lo qual respongué 'l orador que la Inquisició presta grans serves en sos temps per més que ja avuy no tenia rahó de ser.

Ab acabar son discurs lo Sr. Lafuente 'l públich li dedica un d' aquells aplausos de guassa llarchs, més llarchs que la barra d' un catòlich, acabantse'l de rifar ab totes las reglas del art. Amen.

Lo Sr. Salas Anton no volgué deixar passar sense correctiu algunas de las barbaritats del Sr. Lafuente, y s' aixecà a rectificar protestant ab indignació contra alguna de sas afirmacions y dhentli que no sabia lo que s' deya al aduhr que la agulla de cosir tenia de ser considerada com instrument de treball, y de consegüent com propietat colectiva, qual idea atribuí 'l Sr. Lafuente a Scheffer, sent aixis que es de Le Roi Beaulieu, com ja allí s' havia dit.

En sa curiosíssima rectificació fou extraordinàriament aplaudit lo Sr. Salas Anton, com a protesta de lo dit pel Sr. Lafuente.

Sent ja més de las dotze, lo Sr. Passarell, que presidia, preguntà si algun altre socio volia fer us de la paraula, y no contestant ningú, tancà 'ls debats ab un tan petit com eloquent discurs, que li valgué 'l aplauso unánim de tot 'l auditori.

Comensa per dir que 'l president efectiu Sr. Planas, poch abans d' obrirse la sessió, havia enviat un recordo d'ihent que per sas ocupacions li era impossible presidir la discussió aquell nit, y que trobantse ell en la secretaria li havíen suplicat que ocupés la presidencia, per lo qual no havia pogut rectificar y suplicava als demás oradors que no prenguessin a de-sayre la falta de sa rectificació.

Explica com lo president efectiu Sr. Planas ha manifestat que la secció de Cièncias Polític-
as y Morals que acaba sa missió pel Juny ha indicat a la que entra pel próxim any acadèmic la conveniència de continuar la discussió sobre 'l socialisme en lo venider curs, tenint en compte la importància del assumpto y 'l interés que últimament ha anat adquirint aquesta discussió, manifestant també que 'l President y Secretari d' aquest any consumirían totra l' any vinent si continuavan los debats sobre 'l socialisme.

Seguidament manifestà 'l Sr. Passarell que 's congratulava de la altura a que havia arribat aquesta discussió, en la qual no 's podia considerar que hi haguessin hagut vencedors ni vençuts, y posà de relleu que tots los oradors, síts los socialistes com los que havíen atcat al socialisme, estigueren conformes en tres extrems: en enlayrar la família, en acceptar que en lo treball se basava la dignitat del home, y en proclamar la tolerancia de todas las ideas; puig fins lo Sr. Lafuente, a pesar de sas intoleran-

cias catòlics, digué 'l President, ha deixat de ser intransigent al dir que havíen ja passat los temps de la Inquisició y al venir a discutir en una corporació ahont es precisa la tolerancia. Se felicita de tan consolador espectacle, y per ell dedueix que tots junts han contribuït los oradors al progrés indefinít y constant de la humanitat.

No 'ns podem allargar més en aquest número. En lo próxim farem un resum d' aquestos debats, ab lo qual donarem fi a la llarga serie d' articles que venim publicant fins ab perill de abusar de la benevolencia de nostres llegidors, per haver cregut que 'l socialisme té més importancia de la que generalment se li concedeix y per ser ja hora de que tothom que s' interessi per la cosa pública se n' ocupi deingudament.

CARTAS DE FORA

Sallent 28 de Maig de 1887

Sr. Director de LA TRAMONTANA.

Molt Sr. meu: Més d' un any ja fa que no havia pogut escriure per son apreciat semanari. Mes, ja que avuy me veig lliure de la enemetat que m' molestava y que havia sigut la causa de la interrupció de mas correspondencias, torno ab més esperit que may a reanuarlas.

¡Ay senyor! ¡y qué cosas que han passat d' ensà que m' trobava malalt!

Per una part lo rector ab sas intransigencias donant lloch a que tothom parlés d' ell, acabantse d' acreditar com a extraordinaríssim en materia capellanesca, y per l' altre lo senyor alcalde (talentarro carli d' entre 'ls carlins), ab las sevas alcaldades, donant també lloch a murmurar de son caràcter absolut.

Aquest senyor alcalde d' ensà de las últimas eleccions ha perdut com si diguessim la xaveta, puig no sab com ferho per tornar a quedar d' alcalde. Apura tes los medis pera veure si pot portar la població a un *desbarajuste* (que dihen los castellans) a fi de poder, segons dihen, jo no ho sé fer anular las eleccions.

Diuen també que aquest xovc *noave* anava per, després de ser altre vegada alcalde, presentarse com a diputat provincial (may siga sino aixó) per un dels districtes d' aquesta provincia.

¡Si tenís pretensions lo noy! ¡Diputat provincial! Aixó es rey; deuria penjar. Las ilusions d' aquest senyor, diu que encara pujavan molt més amunt. Després diu que deya: seré diputat a Corta, més tar senador y per últim ministre.

Y del (*doctor?*) Pep, que 'n dirém: ¡Oh, lo doctor Pep! ¡qui es capás de negarli la seva ciencia!

Ne t' molta, molta. Figúrinse vostés, lectors meus, que en aquesta vila s' ha suscitat una qüestió sobre l' aygua de la que las casas se provehian.

Aquella empresa, ó sia lo que 's vulguí, ha tingut a be tancar aquella aygua, per lo qual si han volgut aygua s' ho han tingut d' emprendre alguns vehins *plumistas*. Donchs be, lectors meus, com vostés conixerían, los gastos que ocasionés la tornada del aygua, devíen pagarlos los citats vehins que 's comprometeren a relliarho, y clar esta que 'ls que no volíen coadyuvar a sufragar los citats gastos, no teníen dret a percibir del citat element.

Per lo bon Pepet, pensant sens dubte més ab las *Cocas empuccadas* que en pagar cap gasto, va obrirse ell mateix lo plumero per lo qual devia passar lo líquid, arribant fins a donarli més aygua de la que necessitava. Hi ha qui parla de que lo bon Pep va omplirse un cub ó jos que fa un total de 200 cargats. Y tot aixó en una nit; figúrinse si n' hi devia entrar d' aygua.

¡Oh, y encara tot sovint puja al cubell del Esperit Fort, dich, del Esperit Sant, encomanant a sos feligresos que no trenquin lo seté manament! (*Joseph, Joseph!*) no fem posturas. Miri que no està gayre be aixó, perque predicar conciencia y vendre vinagre, no fa per un home com vosté. ¡Un home tan científich y literari y... *hurrari*, que fins emplea las paraulas *extraordinariet* y *extraordinaríssim*, fer tot lo contrari de lo que diu! Però be, ja sabem lo que son los *caps de pans*, dich, los capell... ans.

Hi sentit a dir també que de las *figas* de la Maria, n' hi ha duas ó tres que están embrens... alto, ploma, no sembla sino que 'm vols tirar

a perdre! Si ho están, ja s' ho arreglarán, puig més maldecaps tindrán ellas que jo. (No 's ho sembla?)

¡Vualisto! ¡y m descuydava lo principal! Han de saber que aquella *tia Javiara*, guerra per més senyas y de la qual s' ocupava LA TRAMONTANA del dia 13 d' aquest mes, no fa gayres dias van *straparla infraganti* en companyia de un cap... *aque!* ¡Alabat siga Deu! devia pensar; ¡posar sí que perque t' has quedat per tia no has de *menjar!* Me despedixo de vostés, lectors meus, en la seguretat de que en una nova correspondencia, los posaré del tot *al tanto* de lo que passa en aquesta vila.

NENEU VERNELL

EP

Malgrat 29 de Maig de 1887.

Sr. Director de LA TRAMONTANA.

Estimat amic: Agafó la ploma pera esplicarli lo que ha passat a Malgrat durant la semana que avuy acabem.

Dilluns en lo *derrer* tren arribà 'l Sr. Bisbe, y ja pot contar lo contents que están los catòlics al veure a S. I. que baixava del wagó de primera y posava las plantulas en aquesta vila.

Mes deixéms de qüentos y aném al gra.

Arrencà la comitiva de la estació encaminante cap a la cova mística, ab la música tocant la marxa real (que no sé si 'l correspon, pero tan *se val*), y ab un mostruari de *brerats* que tots han sigut muda abens de que 'l bisbe cantés missa. Entre aquesta collecció arqueologica de *brerats* s' hi veyá algun catòlich ex-federal y un *piadós* burgés que feu perdre un quart de jornal a sos treballadors pera que anessin a rebre al bisbe, y s' trobá que de més de trenta ten sol's n' hi acudiren dos ó tres a la ceremonia. Aquest burgés es d' aquells que despaxa als treballadors que sab que portin fills a la escola laica. Serà bo tenirlo present pel dia que 's giri la truya.

Deixant apart tot aixó, li tinc de noticiar un altre fet que s' hi pot sugar pa.

Aquí a Malgrat hi ha un tal Salvador Busquets, que fa molts anys que té la dona cega, y aquesta dona, creguda que Santa Llucia la tenia de curar, lográ que 'l seu nome se fes administrador d' aquella imatge, y 'l bon jan, ó Badó, empiat al fi d' anar contra sas ideas, intentà portar sos fills a la escola laica, y tan bon punt va ser sapiguerho mossen Valeri com va ferli fer entrega de las claus d'ihent que ni ell ni la seva familia no profesban pas d' anar més a la iglesia, perque 'ls treuria.

Y vetaquí que dijous d' aquesta setmana li pegá un atac de sancxí al cap que quedá sense esperanzas de vida, y al enterarse mossen Valeri d' aquest cas, y de que 'l moria seria enterat civiment, com té jurat tot *llibre-pensador*, agafá 'l agutai (que sembla que no més siga posat pels capellans) y s' presentà a la casa del malalt ab los papers del passaport per l' altre barri, demanant a la dona que li detrés veure 'l seu home, que li volia salvar 'l ánima. Ella contestà que no ho permitia perque tenia ordre del seu marit de que en cas d' estar malalt no s' atrevís a detxarli anar cap mala sombra de aquesta gent negra, a pesar de lo qual lo mossen volia pujar dalt a despit de la familia, lo que no va lograr perque 'l fill del malalt se 'l interposà en la escala mentres altres anavan a buscar al President del grupo *llibre-pensador*, que hi corregué ab dos d' altres de la lliga anticherical, devant dels quals lo burot negre empenygué la retirada ab lo mateix material que havia portat, quedantse ab los morros aixuts y dispensin lo modo de senyalari.

Y tanco per no allargar més la present.

Disposi de son afectíssim,

J. DE SOCA

Los sucesos socialistas que 's desarrolien a Belgica amensan provocar un conflicto de carácter general.
En Bismarck, que es dels gobernants que

més se preocupa del socialisme, diuen que ha indicat lo desitj de intervindre a Bèlgica si no s'acaban las huelgas de Charleroi y si las manifestacions socialistas no deixan d'agitar aquell país.

Y com aquesta indicació del canceller de ferro no deixarien portarla a terme las demás grans nacions, a menos de que previamente haguessin convingut en una especie de nova Santa Aliansa contra 'l socialisme, vetaquí lo conflicte gran endoyna, per alló del equilibri europeu.

Quan dich que 'l socialisme está destinat a treure las castanyas del foc!

No més falta saber qui será 'l guapo que podrà menjárselas.

Lo diumenje y dilluns passat hantingut lloch a Hostalrich las festes en honor de Frederich Soler (Pitarra).

Com de costum, LA TRAMONTANA no ha sigut invitada.

Lo qual tampoch sentim, perque en materias d'honor, aixís com ne reb tanta qui 'n dona com qui es honrat, ne pert més qui la regateja ó la descuyda que qui sab escamparla.

Los experiments que s'estan lent sobre 'l hipnotisme cridan avuy poderosament la atenció del mon científich, aixís com provocan las iras de molts catòlics, que diuen que alló es art del diable.

No podia menos de ser aixís.

Tractants d'un avens que tants adelantos pot portar a la humanitat pera la curació de las enfermetats nerviosas, los partidaris de la Inquisició no podian per menos que demostrar lo que son.

Dignes de pensar ab los peus y de caminar donan cops de cap per terra.

Se diu que 'l general Martinez Campos vol ferse jefe d'un grupo moderat dintre 'l partit fusionista.

Aixó de moderat, en altre ocasió devia pensar en serne dit general.

Abans de sublevarse a Sagunto.

Y no hauria sigut dels que van avançar al moviment que, segons digué lo senyor Sagasta en document oficial, nos deshonrava als ulls de la Europa civilizada.

Aquesta gent, quan han fet prou de revolucionari per compte propi, se fan moderats a las castellas dels altres.

Lo senyor Cánovas ha entrat a la Academia de Bellas Arts.

(Serà perque tracta de casarse?)

Perque no sent per aixó, no entench en qué pot entendre aquest home que no siga lleig.

Havém rebut lo cartell del certamen literari musical que convoca la societat Los Sis Parrels Bishalenchs per la Festa Major d'enguany de La Bisbal, y que per falta d'espai no publicám en aquest número.

Mex com los temas d'aquest certamen son de caracter marcadament liberal, procurarem ferho en lo número pròxim.

Los projectes del general Cassola continúan sent encara 'l plat del dia, per més que 's conservadors ja n'están tips y 's fusionistas comensan a embafarse.

Lo poble, per ara, no vol ni tastarlo. No está per mais de ventre.

A París s'ha cremat un teatro, morint moltes personas.

Es probable que ara a Espanya, durant vuyt dias, torni a pensar-se en los teatros que están en pessimas condicions pera cas d'incendi.

Y després tornarém a descuydarho fins que vingui un'altra desgracia a férnoshi pensar.

Al Sr. Castelar se li acaba de dependre del partit un altre element poderós: lo Sr. Gomez Sigura, que no vol seguirlo de comparsa de la monarquia.

Aquest nou atentat a la infalibilitat castelariana lo té a D. Emili i sense cuydad.

Mentres tingui segur en Sagasta... ¡que se n'hi endona dels republicans!

Los carcatòlics de Manresa, que son més espavilats que 'l Ton de la Boqueria encara que no arribin de bon xich al talent del Noy de Tons, han preparat una engallinada mistica als obrers en forma d'Ateneu.

De si la classe obrera d'aquella localitat s'ha empassat ó no 'l timo piadoso, ne trobaran nostres llegendors una bona mostra en la següent protesta, que inserim ab molt gust.

Hi ha un sello que diu

Centro local de las sociedades obreras de Manresa

Sr. Director de LA TRAMONTANA.

Los abax firmats, en representació del Consell Local y demás societats obreras de Manresa, li supliquem que fassi insertar en lo periódich de sa digna direcció la següent protesta, donantli anticipadament las gracias.

Companys de tots los Ateneus obrers d'Espanya:

En virtud d'haver aparegut un sueldo en lo periódich La Montaña, de Manresa, en son número del diumenje pròxim passat, invitant a la representació de la premsa y Ateneus per la inauguració del titulat Ateneu Obrer Manresa, y considerant que dit Ateneu s'ha engalanat ab un nom que no li perteneix per varios fets que podem acreditar que son contraris a la emancipació del treballador, al mateix temps que donem la veu d'alerta a tots los Ateneus obrers, protestem contra dit sueldo y contra los que aixís tractan de sorprendre la senzillez del obrer.

Manresa 2 de Juny de 1887. — Per acort del Centre Local y demás societats obreras: — Lo President de torn, Ramon Subirana. — Lo Secretari, Miquel Vila.

Al actual ministre de la Gobernació li han regalat la tercerola que usava Melgares (aquell que encara no sabem si es mort ó viu), y 'l ganivet de Frasco Anton.

Regalar armas d'un malfactor a un ministre! No ho trobo prou correcte.

Es indirecta molt fina y per cert ben preparada, mes mellicosos de sobras y feia ab remolts gracia.

Algunas otras cartas de fora havém rebut en aquest número, que tampoch podem publicar per falta d'espai.

Tinguin paciencia nostros corresponsals de redacció, que a tots procurarem complaure.

Per Tafalla contan que corria ó corre encara una partida carlitas d'uns vint homes.

Y per Hernani idem un'altra.

Y 'l govern tan tranquil, sens bellugarse.

¡Prou se coneix que no 's tracta de demócratas ni republicanos.

Entre 's presupostos presentats al Congrés, y que tan poch preocupan als diputats, hi ha 'l del ministeri de Gracia y Justicia, que mereix atenció especial.

Anemhi per parts.

Respecte al clero, un dels diputats que han predicat en desert, lo Sr. Villalba Hervás, republicà elegit per Canarias, y que efectivament cantava com un canari (ab perdó de D. Emili), ha dit que mentres al clero baix no li donavan viure, per lo qual tenia de fer de la religió un negoci, al clero catedral y als de més categoria se 's feya nadar en la opulencia.

De modo que, respecte al clero, als uns se 's dopa pera sostenir lo vici de la riquesa; als altres se 's deixa que se la busquin negociant ab ànimas y missas.

Además hi ha en lo citat presupost consignadas 12.318 pessetas per l'apòstol sant Jaume.

¿Qui deu ser l'actor que representa aquest paper?

¡Vaya una ganga!

També 's troban 882.538 pessetas per monjas tancadas.

¿No troban que no son pas tan bojas que las tingan de tancar, aquellas que saben ferse donar tantes pelats?

Lo nunci (no 'l pregoner, cyf) del papa, cobra 55.000 pessetas l'any d'Espanya.

¿Y aixís se representa al rey in partibus de Roma?

D'aquesta manera també nombraria jo ministres y representants.

Y la ballaria ben grassa...

Cobrants lo tant per cent de la paga que 's altres los donguessin.

En fi, que mentres per tribunals, policia judicial y totas las atencions civils d'aquest ministeri se gastan a Espanya 17 milions y mitj de pessetas, lo clero se n'emporta 42 milions ben complerts.

¿No es cert que devant d'aquestos números tenim de confessar que lo que més estima nostre clero es la pobresa.

Si senyor. Y la estima tant, que, sent aixó un favor de la divinitat, procura que tots los que 'l voltan ne disfrutin, encara que siga sacrificantsse ell a possehir las riquesas.

Que tal y tanta es la abnegació dels ministres d'aquell Deu Totpoderos que nasqué entre bestias y morí entre lladres.

Lo rector de Sant Pere de Ribas, després de la missa matinal de diumenje, desde 'l peu del altar feu una furiosa predicació contra las fillas de la Maria, queixantsse de que moltas no pagan los quatre quartos mensuals y que mentres los dol per la mare de Deu s'ho gastan per saras y per adornsos.

També va queixarse de que no tenia quartos pera fer la profesia de dilluns, y que de consegüent lo poble 's quedaria sense diversió mistica.

En materia de quartos, aquestas reverencias son pitjor que 'l diable.

Lo rector y l'alcalde de Mollerusa, en amigable consorci per haver sigut ajudant l'un de mossen Benet en la primera guerra civil y l'altre subordinat de Tristany en la última, per la festa major del poble han fet que la orquesta que fa música als sants no toqui per carrers ni bells, y al llogar los joves una altra orquesta pera divertirse, disposaren que cuydadó que tocassen cap himne liberal y sobre tots La Marsellesa.

Si als mollerusseros rector y alcalde los fa mal al oído La Marsellesa, ja poden comprar cera pera taparse las orellas.

Perque si viuhen gayre no sentirán altra cosa.

En algunas parroquias comensan a bellugarse de valent pera preparar lo negoci de la vuytada de Corpus.

L'afals se prepara a encarrirse y la llana a anar barata.

Deixeu de tants catòlics com s'han d'alimentar y de tants clatells plens de borrim que la llana 's farà nosa.

ROMBO

Sustituir los pichs ab letras que, llegidas horitzontal y verticalment, digan: la primera ratlla, una consonant; la segona, las forquillas se tenen; la tercera, un carrer de Barcelona; la quarta, un membre dels volatils; y la quinta, una vocal.

J. SLODINS

SOLUCIONS

A LAS CATORZAS DEL NÚMERO PASAT

EDNYETALLA: — La Magrana.

TARCA-CLOCAS: — Cornudella.

CONVESA: — Arturo.

Barcelona.—Tipografía LA ACADEMIA, Escudo de la Universidad, 6